

4. okt. 2022

Oktoobri kuukiri nr 73

Suvi on selleks korraks otsa saanud. Käesolev kuukiri võtab kokku nii kuuma suve viimased sündmused kui viitab ka alanud sügise mitmesugustele ettevõtmistele. Käimas on mitmesugused konkursid. Ka EKSÜI on oma liikmete jaoks veel mitmeid plaane, aga nendest kõigest edaspidi. Jälgige ikka meie meediakanaleid!

Uudised, mis salve paneme, on igihaljad ega kaota oma uudisväärtust või kultuurilist väärtust ka aastate pärast. Kõik tasub, saab järele vaadata või kuulata. EKSÜ koduleht on Eesti (välis)seltside tegevuse arhiiv.

Üheks selliseks igihaljaks jäävaks sarjaks on “Mina, eestlane”.

Kuigi me augustis puhkasime, kogusime materialit ning septembris valmis lausa kaks saadet sarjas “Mina, eestlane”.

Mina, eestlane Kuramaal

Teejuhiks Haapsalust pärit Helgi Daubare, kes mängib liivlaste ansambelis Kantelet (asutati 1972). Milline on eestlaste-liivlaste kultuurisuhe, kuuleme ja vaatame ringi liivlaste vanas kalurikülas.

Mina, eestlane- ütsainus Mulgimaa

Üldteada on mulkide iseseisev, uuriv ja loov meelelaad, mis palju korda saatnud – Eesti riigi ja hariduse unistus on alguse saanud mulkidelt, Pirmastu ja Pulleritsu koolide õpetajad on vaadanud Eestit laiemalt.

Paistust pärit Mihkel Veske sõnadega: Kas tunned maad, mis Peipsi rannalt... Kas teie teate kus asub mulkide tammik?

Lahkumised...

Lahkus Arhangelski Eesti Kultuuriselts “Viru” juhatuse liige

6. septembril 2022.a. suri ootamatult 77-aastasena Arhangelski Eesti Kultuuriseltsi VIRU juhatuse liige, Gobeläänklubi asutaja Olga Dmitrijeva. **Alates 1994. aastast oli Olga Dmitrijeva Arhangelski Eesti Kultuuri- ja Haridusselts “VIRU” aseesimees.** Kõik need aastad võttis Olga Dmitrijeva aktiivselt osa Eesti kultuuri- ja haridusseltsi erinevatest kultuuriprojektidest.

Lahkus Ismo Lappalainen

Teatame suure kurbusega, et meie hulgast on lahkunud armas sõber, seltsi esimees aastatel 2015-2020, estofiil Ismo Lappalainen. Mihklipäeval teeb juhatus plaane uueks hooajaks, kahjuks juba ilma Ismo heade mõteteta. Foto on mälestus mihklite kevadpäevadelt Auralas, headest aegadest enne covidit ja sõda.

Hooaja alguse sündmused

Eesti Aiakeses tähistati tarkusepäeva

1. septembril, viidi Šotsis asuvas A. H. Tammsaare majamuuseumis läbi 17-le koolilapsele interaktiivne muuseumitund “Hoiame maailma õitsvana”. Aluseks Tammsaare jutustus “Poiss ja liblik”.

Chicago selts tähistas tarkusepäeva

Suur tänu ja tunnustus eestluse järjepideva hoidmise eest korraldajatele, kultuuriseltsi eestvedajale Liivika Korenile

(Li Ivika) ja seltsi juhatuse liikmele Karl Herbert Grabbile, ning Sirje Pressile, kes eestlastele oma koduüksed avas.

Whasingtoni Selts alustas hooaega piknikuga

Oli tõesti suur rõõm näha lähemalt ja kaugemalt kohale saabunud hakkajaid eestlasi ning suurel hulgal lapsi. Soovime Washingtoni Eesti Seltsile toredat uut hooaega ja hoogu juurde.

Turu Eesti Keskuse sügis algas käsikellade helinaga

uru Eesti keskus korraldas 11. augustist kuni 7. septembrini Turus käsikellade näituse, kus huvilised said tutvuda Triinu-Liis Kulli käsikellade kollektsiooniga. Näitusel oli esil 238 eri kuju ja heliga kella. “Kellukesed on vanaaegsed instrumendid. Arvatavasti kasutasid neid esmakordselt kirikutornide kellalööjad, kes harjutasid oma kellalöömise oskusi väikeste käsikelladega. Kasutatavaid käsikellasid oli sama palju, kui kirikukellasid kiriku tornis. Tavaliselt 12 ja need olid häälestatud diatoonilise helirea järgi”, räägib Triinu-Liis kellade ajaloost.

Meie tragid ja toimekad kultuurikandjad

Aktiivne argipäev

Mikkeli Eesti Keskus osales 3.9.2022 Mikkeli linna poolt korraldatud üritusel „Aktiivinen Arki” (aktiivne argipäev) Mikkelis, mis toimus Saimaa Stadiumi hallis. Üritus oli suunatud peredele – nii väikestele, kui ka suurtele. Idee oli tuua esile, tutvustada ja tutvuda harrastus-, seltsitegevuse ja vabatahtliku töö võimalustega Mikkeli piirkonnas.

Krimmis avati eestlasest kunstniku personaalnäitus

1. septembril avati Krimmi poolsaare Jalta “Pääsupesa” lossis eestlasest kunstniku Sergei Türmese autoritööde näitus. Näitusel on välja pandud kunstniku 24 akvarelli. Tema tööde kõige läbivam teema on Krimmi maastikud. Akvarellitööd on väga õhukesed, heledad, selgelt jälgitavad, maitsestatud, veidi udused, vaoshoitud.

Sünnipäevad Krasnodarka külas

Mary (Purman) Nikolskaja sai 85-aastane! Pikki aastaid! Samuti õnnitleti muuseum-mõisa “Eesti Tare” kuraatorit Rita (Kuusk) Kadilkinat ja Krimmi Eesti Seltsi esimeest Olga Skriptšenkot (Salman). Kõik nad andsid tohutu panuse eesti kultuuri säilimisse ja arengusse Krimmis.

Eesti köök on maitsev ka Kaukaasias

10. septembril korraldas Nalchikis asuv rahvamaja suure peo Kabardiini-Balkaari vabariigi 100.aastapäeva puhul. Kõik selles majas tegutsevad rahvuskultuuride seltsid said tulla välja oma rahvusköökidega. Eesti köögi oli kokku pannud elukutseline kokk Maret Romani. Laud oli kaetud kiluvõileibade ning sporttidega. Tomatisalat oli segatud küüslauguga. Maret oli teinud ka pirukaid kõrvitsaga.

Ma ei kogu raha, kogun mälestusi

15. septembri õhtupoolikul toimus **Turu Eesti Keskuses** Rein Kulli müntide esmaesitlus. Kohale oli tulnud huvilisi nii soomlasi kui eestlasi, mistõttu pidas Rein oma esitluse omapärases soome-eesti segakeeles. Lõppkokkuvõttes toimus selline keeleline kombinatsioon suhteliselt hästi.

”Ma ei kogu raha, kogun mälestusi”, tõdeb kirglik numismaatik Rein Kull oma mündikogu esitlust alustades.

Võimaluste aeg

Pühapäeval 18.septembril peeti Turu päevade raames Brinkkala hoovis Võimaluste turgu (soome k. *Mahdollisuuksien tori*). Juba teist aastat on ürituse peakorraldajaks olnud **Turu Eesti keskus** koostöös Soome Ukrainlaste ja Fingoga. Viimane neist on sarnaste ürituste peakorraldaja üle Soome. Võimaluste turul esitlesid oma tegevust 25 erinevat ühingut ja organisatsiooni. Lisaks esinesid laval mitmed tegevusrühmad oma etteastetega, pakkudes küllastajatele meeleolukat muusikat, tantsu, laulu jatsirkuseetteasteid.

Näita ennast, Juhan Kunder

Konverentsi “Kunder 200” avas 21. sajandi suunamudija Pille Kriisa ja lõpetas 19. sajandi suunamudija Juhan Kunder. Ilmavalgust nägid uus JuKu muinasjuturaamat verdtarretavate õuduslugudega, Piret Saul-Gorodilovi kirjutatud näidend “Näita ennast, Juhan Kunder!” Karakter teater esitluses ja avalikkusele näidati maailma esimest värvilist akvarellmaali Juhan Kunderist.

Põllumees toidab rahvast

8.-10. septembrini toimusid Vinni vallas Kulinal Eesti 48. kündmise meistrivõistlused ja tehnika teeviit, mida korraldas Eesti Künniselts. Künnivõistluse kõrvalüritusena korraldasid Vinni valla rahvamajade töötajad laada „Põllumees toidab rahvast“ koos kultuuriprogrammiga. Laadal pakkusid kaupa Vinni valla MTÜ- d ja ettevõtted, nende hulgas Muuga naised oma käsitööde ja pirukate- kookidega. Laadal oli võimalus paitada erinevaid koduloomi ja – linde ning teha ponisõitu. Laekvere noortekeskus pakkus erinevaid tegevusi lastealal.

Rakke seltsi silmaringi reis

Rakke Haridusseltsil on toredaks suviseks traditsiooniks kujunenud silmaringi avardavad reisirakke Eestimaa erinevatesse paikadesse, käidud on Setust Sõrveni ja Narvast Pärnuni. Sellesuvine reis viis meid 04. septembril Avatud triiphoonete ja aedade päeva raames tutvuma ettevõtlike inimeste tegemistega Põhja- ja Kesk-Eestis.

Villande mulke üttesaamine

Täämme olli Villände mulke üttesaamisel 3 juubilarist rovvat, 85, 85 ja 75. Laulsime üten, kulesime Villändi Päevakeskuse näitlemise ringi ääd nalja ja andekid näitlejid. Peatse saame üten mokalaadan , kus kõneleme oman keelen ja mulgi nädalil.

Seniss kigile mede ja kaugembidele mulkele ääd tervist ja kuldset sügist!

Olge oitu!

Teadmisi eesti kultuuriloost

23. septembril kogunesid ERMi kultuurikursusele noored, kellel kindel soov saada juurde teadmisi meie kultuuriloost. Muuseumi püsinäitusel Kohtumised koguti materjali, mille põhjal tehti hiljem grupikaaslastele väike ettekanne. Räägiti muusikast, rahvariietest, toidust, eesti keelest...

Kauksi Ülle 60

Timahava 23. ja 24. sügiskuu päeval oll Obinitsan suur praasnik.

Kauksi Ülle pidäsi uma tsõõrigu(60) hällüpäävä puhul maaha katõpäävädse konvõrendsi. Võru Instituut avit asja kõrralda. Kohal olliva nii keele- ku tiätri- ja ka rahvaluulõ asjatundja`. Om jo Ülle kirotanu nii juttõ, luulõtuisi ku tiatritükke. Tuuperäst oll ettekandjidõ seän Kõivupuu Marju, Kalla Urmas, Kiluski Ott, Prozese Jaak, Reimanni Nele, Kalkuna Andreas, Paaveri Ene, Oittineni Hannu(Soomõst) jpt.

Uurimusi meie e-raamatukokku

Toropetsi eestlaste lugu

Peterburis elaval ajaloolasel **Sergei Tambil** on valmis järjekordne uurimus idadiasporaa eestlastest. 26. mail toimus sel aastal XXXVII IFUSCO konverentsil Sergei Tambi selleteemaline ettekanne ja nüüd lõpuks ilmus teadusajakirjas tema põhjalik ja töömahukas uurimus “**Eesti kogukond Toropetsi linnas**”.

Artikkel sisaldab ainulaadset teavet Eesti diasporaa sünni- ja arenguloo kohta Toropetsis. Artiklis on viited arvukatele allikatele ning rikkalikult illustreeritud.

Autor soovib kasutada võimalust, et avaldada tänu kõigile eestlaste järeltulijatele, kes vastasid ja rääkisid talle oma esivanematest!

Meie partnerite tegemisi

Kõrditriibulisest ESINi konverentsist Kihnus

6.- 9. septembrini toimus Kihnu saarel Euroopa Väikesaarte ühenduse ESIN (European Small Island Federation) konverents ja aastakoosolek. Konverentsist võttis osa 50 inimest. Programm oli pikk ja tihe. Sündmus algas piduliku ühise õhtusöögiga Uibu talus.

Saarte kultuuritöörühm kogunes EKSÜ platvormil

Töörupi liikmed leidsid, et saarte pärandkultuur on minimaalsel tasemel olemas, rahuldavas seisus ning see kandub edasi ka nooremale põlvkonnale. Tuginedes Tartu teadlaste uuringule, on saared turistide jaoks saared Setomaa järel jätkuvalt kõige tuntumad ja otsitumad pärandpiirkonnad Eestis. Maine on hea.

15. septembril algas Üleilmakoolis 10 tegevusaasta.

Üleilmakoolis on õpilasi Austraaliast, Malaisiast, Jaapanist, Argentiinast, Mehhikost, Ameerika Ühendriikidest, Ugandast, Marokost, Iisraelist, Valgevenest, Norrast, Suurbritanniast ja Šveitsist ning peaaegu kõigist Euroopa Liidu riikidest.

Eesti Kultuuri Koondis Rootsis 60!

24. septembril tähistas Eesti Kultuuri Koondis Rootsis oma 60. juubelit Stockholmi Eesti Majas KULTUURIPÄEVAGA, mis on mõeldud kogu perele. Stockholmi eestlastele teeb suurt heameelt, et Eesti Kultuuri Koondis on jätkuvalt elujõuline ühing, kes korraldab aktiivselt kunstinäitusi ja mitmesuguseid kultuurisündmusi Stockholmi Eesti Majas.

Tulemas, aktuaalne, konkursid

Eesti Instituudi konkurss

MTÜ Eesti Instituut kuulutab välja taotlusvooru välis-eesti kogukondades eesti keele ja kultuuri õpetamisega seotud projektide toetamiseks. Projekte hindab hariduskomisjon. Toetust saavad taotleda eesti keelt ja kultuurilugu õpetavad juriidilised isikud. Tähtaeg 01.11

Eesti Rahvuskultuuri Fondi konkurss

Sihtasutus Eesti Rahvuskultuuri Fond võtab kuni 15. oktoobrini vastu taotlusi stipendiumideks ja kultuuriprojektide kaasfinantseerimiseks 2023.

aastal.

Muhu tikandid etnograafia muuseumis

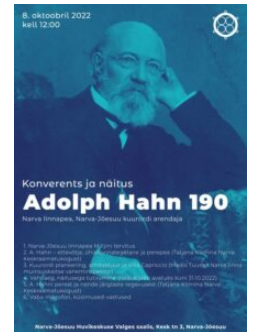

4. oktoobril alustab Venemaa etnograafia muuseum uut autorikursust “Muhu tikandid”. Juhendajaks Elena Padjus. Peterburi käsitööhuvilised on oodatud osalema. Elena Padjus on väljaõppinud käsitöömeister. Kursustel osalejad saavad harjutada käsitöö peensusi. Kursuse lõpuks on kavas valmis saada muhu tikandis tasku/kott.

Konverents ja näitus Adolph Hahn 190

Narva linnapea ja Narva-Jõesuu kuurordi arendaja Adolf Hahn 190 konverents ja näitus Narva-Jõesuu Huvikeskuse Valges saalis laupäeval, 8.10.2022 kell 12-15.

Korraldaja suvekoolist tuttav Narva-Jõesuu Eestlaste selts KALJU, giid Tiiu eestvedamisel

Tampere on Eesti kuu!

Erinevaid eesti kultuuri teemasid ja sündmuseid läbi terve oktoobri!

Partnerite infolehti

[Üleilmse eestluse kuukiri nr 17](#)

[Rootsi eestlaste kuukiri, sept](#)

[Rootsi eestlaste kuukiri, okt](#)

[Eesti Rahvakultuurikeskuse infokiri, sept](#)

EKSÜ e-kuukirja saate muuta veel sisukamaks, kui saadate varakult teateid ja kajastusi oma sündmustest meie aadressile info@kultuuriseltsid.ee

Kuukirjaga saate liituda, kui saadate kirja aadressile info@kultuuriseltsid.ee EKSÜ tegemistega saab tutvuda kodulehel www.kultuuriseltsid.ee ja FBs